

Verbreding maakt minder kwetsbaar

Michel de Haan en Aart Evers i.s.m. Alice Booij (freelance journaliste)

Een bedrijf met 300.000 kilo melk kan door verbreding een extra 'poot' onder het bedrijf zetten. Het levert een behoorlijke bijdrage aan de arbeidsopbrengst en maakt de onderneming minder afhankelijk van de melkprijs. Voorwaarde is wel dat er 'verborgen werkeloosheid' op het bedrijf is.

Verbreding van het melkveebedrijf zou het voorportaal zijn van de stoppende ondernemer, wordt nog wel eens uit kritische hoek geroepen. Niets is minder waar, zo blijkt uit de scenario-berekeningen. Een bedrijf met 300.000 kilo melk kan met een investering van € 35.000 al een lucratieve toeristische tak starten. Voorwaarde is dat een kwart arbeidskracht (ongeveer 600 uur) tijd in de verbreding kan steken. Daarmee is een saldoverhoging van € 10.000 mogelijk op kansrijke locaties, zo blijkt uit praktijkresultaten. Het resulteert voor dit melkveebedrijf in een kritische melkprijsdaling van ruim 2 eurocenten. De gevoeligheidsanalyse die uitgaat van de verbreding in de vorm van een minicamping, laat duidelijk zien dat vreemde arbeid inhuren niet rendabel is. Bij een mogelijke uitbreiding van 15 naar 25 standplaatsen treedt er bijna een verdubbeling van de liquiditeitsontwikkeling op. Volgens de analyse leveren lagere investeringen aan bijvoorbeeld een toiletgebouw geen evenredig hogere liquiditeit op. De score voor duurzaamheid pakt met de verbreding door een hogere arbeidsbehoefte negatief uit voor intern sociaal. Maar door het multifunctionele karakter is de imagoscore met 17 procent duidelijk toegenomen. 'Een keuze voor verbreding begint ermee dat het bij je moet passen', noemen onderzoekers Michel de Haan en Aart Evers als succesfactor. 'Mensen ontvangen, excursies rondleiden of feestjes organiseren moeten je eigenlijk net zo na aan het hart liggen als koeien en melken.'

Groot en zelf zuivelen

Verbreding kan overigens ook interessant zijn voor grotere bedrijven. De studie geeft een positieve uitslag bij het zelf zuivelen van de melk op het grote melkveebedrijf met 1,1 miljoen kilo melk. De benodigde arbeid moet het bedrijf volledig inhuren en de investeringen zijn ook fors. € 700 per koe voor gebouwen en € 20.420 en € 226 per koe voor de investering in installaties leveren echter ook een 40 procent hogere melkprijs op. Daarmee daalt de kritische melkprijs met € 1,1 tot € 1,5 per 100 kilo en dat is een behoorlijk beter resultaat dan bijvoorbeeld het intensiveren van dit melkveebedrijf.

Tabel 1 Effect van verbreden (met gevoeligheden) voor situatie met 300.000 kg melk en 14.000 kg melk per ha op duurzaamheids-indicatoren (afwijking t.o.v. Basis)

	Basis	Verbreding	Gevoeligheden		
			Naar 25 standplaatsen	Extra arbeid is betaald	Investering toiletgebouw ³ € 15.000
Aantal koeien	35	+0	+0	+0	+0
Oppervlakte (ha)	21,4	+0	+0	+0	+0
Mestafvoer (m ³)	0	+0	+0	+0	+0
Quotum (kg/ha)	14.000	+0	+0	+0	+0
Liquiditeitsontwikkeling ¹ (€)	-22.382	+6.465	+12.627	-2.910	+8.485
Kritieke melkprijs ¹ (€/100 kg melk)	40,3	-2,2	-4,2	+1,0	-2,8
Arbeidsbehoefte (uren)	2600	+600	+600	+600	+600
Economische dzh² (%)	88	+6	+12	-3	+8
Intern sociale dzh² (%)	117	-20	-20	-20	-20
Indicatie imagoscore (%)	102	+17	+17	+17	+17
Ecologische dzh² (%)	97	+0	+0	+0	+0

Interessant als: De aanwezige arbeid op het eigen bedrijf niet volledig benut wordt

1) Basisfinanciering is € 1,- per kg melk, met 10 % aflossing en 5 % rente

2) Duurzaamheid

3) In de basissituatie is deze investering € 35.000

Tabel 2 Effect van zelf zuivelen (zonder gevoeligheden) op een gemiddeld intensief bedrijf met 1,1 miljoen kg melk

	Basis	Verbreding
Aantal koeien	129	+0
Oppervlakte (ha)	78,6	+0
Mestafvoer (m ³)	0	+0
Quotum (kg/ha)	14.000	+0
Liquiditeitsontwikkeling ¹ (€)	8235	+52.026
Kritieke melkprijs ¹ (€/100 kg melk)	32,0	-4,7
Arbeidsbehoefte (uren)	6400	+2550
Economische dzh² (%)	111	+13
Intern sociale dzh² (%)	72	+0
Indicatie imagoscore (%)	95	+17
Ecologische dzh² (%)	97	+0

1) Basisfinanciering is € 1,- per kg melk, met 10 % aflossing en 5 % rente

2) Duurzaamheid

